

Η Ι.Μ. Αγίου Δημητρίου στον βράχο της Υπαπαντής Αγίων Μετεώρων

/ [Ιερές Μονές](#)

Η Ιερά Μονή του Αγίου Δημητρίου είναι κτισμένη επί της κορυφής του βράχου της Υπαπαντής. Δεν γνωρίζουμε πότε κτίστηκε.

Από γράμμα του επισκόπου Σταγών, το οποίο ανάγεται στα 1788, προκύπτει ότι αρχικά οι κτίτορές του είχαν θέσει το μονύδριο στην κηδεμονία του επισκόπου Σταγών. «Εξ' αυτής αρχής ήν προσηλωμένον από των αιιδίμων αυτού κτητόρων τω κατά καιρούς θεοφιλεστάτω επισκόπω Σταγών ως έχειν την επ' αυτό πρόνοιαν και κηδεμονίαν».

Η πρώτη γραπτή μαρτυρία για την μονή Αγίου Δημητρίου απαντάται στο γνωστό 'Κατάστιχο δια την αποκοπήν των κελλιωτών' (γραμμένο λίγο μετά το 1614) όπου ο «άγιος Δημήτριος» αναφέρεται δέκατος έκτος στην σειρά. Τα πέντε τελευταία μονύδρια απομακρυσμένα από την κεντρική περιοχή των Μετεώρων αναφέρονται το ένα κατόπιν του άλλου: Υπαπαντή, Άγιος Δημήτριος, Μήκανη, Άγιοι Απόστολοι του Καλλίστου και του Μπουνήλα. Επομένως η μονή του Αγίου Δημητρίου στις αρχές του 17ου αιώνα ανήκει ως κελλίο στην Σκήτη του Μεγάλου Μετεώρου.

Ο αρχιμανδρίτης Πορφύριος Ουσπένσκυ διασώζει μια σημείωση, η οποία ανάγεται στα 1622, και αναφέρεται σε Ευαγγέλιο της ως άνω μονής: «†Το ιερόν και άγιον Ευαγγέλιον εγράφη δια χειρός εμού του ευτελούς Ραφαήλ τάχα των ιερομονάχων εις τον άγιον Δημήτριον πλησίον του Μετεώρου και υπό συνδρομής Θεωνά ιεροδιακόνου και ετελειώθη εις την πρώτην του Μαρτίου κατά το έτος ,ζρλ' [=1622]». Άρα η μονή του Αγίου Δημητρίου στα 1622 λειτουργούσε και διέθετε έναν ιερομόναχο κωδικογράφο, ονόματι Ραφαήλ, ο οποίος αντέγραψε το Ευαγγέλιο με την οικονομική συνδρομή του ιεροδιακόνου Θεωνά.

Κατόπιν, στην μνημονευθείσα ζητεία των ηγουμένων των μετεωρικών μοναστηριών, που απευθύνονται στον ηγεμόνα της Μολδοβλαχίας Ιωάννη Βασίλειο Luru (1634-1653) συνυπογράφουν δέκατοι τρίτοι στην σειρά «οι εις τον Άγιον Δημήτριο» πατέρες. Υπογράφει δε ως ηγούμενος ο ιερομόναχος Κάλλιστος.

Ο τρεις ανωτέρω γραπτές μαρτυρίες μας επιβεβαιούν ότι το μοναστήρι του Αγίου Δημητρίου ήταν εν λειτουργία ως τα μέσα του 17ου αιώνα. Για έναν αιώνα στην συνέχεια δεν έχουμε καμία γραπτή μαρτυρία.

Στα τέλη του 18ου αιώνα το μοναστήρι παρέμενε ακατοίκητο και ερειπωμένο και υπαγόταν ως μετόχι στην μονή Βαρλαάμ.

Την 25η Μαρτίου του 1788 ο επίσκοπος Σταγών και οι πατέρες του Βαρλαάμ, παραχωρούν τον χώρο αυτήν, εκτάσεως περίπου δύο στρεμμάτων, στον ηγούμενο Συμεών της μονής Υπαπαντής, της οποίας οι πατέρες είχαν αυξηθεί, ώστε να κτίσουν γι' αυτούς κελλιά και τα λοιπά χρειώδη κτίρια. Το σχετικό έγγραφο σώζεται στο αρχείο της μονής Βαρλαάμ και έχει ως εξής:

«† Η ταπεινώτης ημών δια του παρόντος αποδεικτικού γράμματος γίνεται δήλον ότι, το ιερόν μοναστήριον του Αγίου ένδοξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου του μυροβλύτου, το επάνω της μονής της εις το όνομα της Υπαπαντής του Σωτήρος

ημών Ιησού Χριστού επί πέτρας κείμενον, εξ αυτής αρχής ην προσηλωμένον από των αιιδίμων αυτού κτητόρων τω κατά καιρούς θεοφιλεστάτῳ επισκόπῳ Σταγών ὡς ἔχειν τὴν ἐπ’ αὐτό πρόνοιαν καὶ κηδεμονίαν· μετὰ χρόνων δ’ ἱκανῶν παράτασιν ἐρημωθέν καὶ ὑστερηθέν των ἐνασκουμένων πατέρων, ἐπισκέπτετο καὶ ἐξουσιάζετο ὑπὸ των οσιωτάτων πατέρων τῆς ιερᾶς μονῆς Βαρλαάμ καὶ ἡν ὅλως αὐτοῖς ὑπερούσιον· ἐπεὶ δ’ ἐν τοῖς καθ’ ἡμᾶς ἔτεσιν ἡ διαληφθεῖσα ιερὰ μονὴ τῆς Ὑπαπαντῆς ἐχώρει εἰς βελτίωσιν καὶ αὐξήσιν ἐν τε τοῖς κτήμασι καὶ τῷ πληθυσμῷ των πατέρων, καὶ οὐκ εἶχον χωρεῖσθαι οἱ ἐν αὐτῇ ἀσκούμενοι, καὶ αὐλίζεσθαι διὰ τὸ στενὸν καὶ ἀνευρύχωρον τοῦ τόπου, οὐδὲ κέλλας ἐμπήξαι, καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα σκηνώματα, ἐδεήθησαν τῆς ἡμῶν ταπεινότητος, καὶ των οσιωτάτων πατέρων τῆς ιερᾶς μονῆς τοῦ Βαρλαάμ, ὅπως ἐπιδοθῇ αὐτοῖς τὸ ἐρημωθέν μοναστήριον τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, ὡς πλατέος ὄντος τοῦ λίθου αὐτοῦ καὶ ευρυχώρου, πρὸς ὃ ἀνελθόντες οἰκοδομήσωσι κέλλας καὶ ἄλλ’ ἅττα χρειώδη αὐτοῖς οἰκητήρια· ἐνθεν τοι ἡμεῖς μετὰ των οσιωτάτων πατέρων τῆς ιερᾶς μονῆς τοῦ Βαρλαάμ ἐγκρίνοντες εὐλογον τὴν δέξιν αὐτῶν δεδώκαμεν τὸ αὐτὸ μοναστήριον τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῖς οσιωτάτοις πατράσι τοῖς ἐν τῇ μονῇ τῆς Ὑπαπαντῆς ἔχειν αὐτὸ εἰς οἰκουρίαν καὶ ἐπιμονήν, ἐπὶ τοιαύτῃ ὁμως συμφωνίᾳ, ἐφ’ ᾧ ἔχοιεν ὁμόνοιαν καὶ σύμποιαν τοῖς Βαρλααμίταις, καὶ ὑπήκοιεν αὐτοῖς εἰς τὰ ὅσα εὐλογα καὶ ψυχωφελῆ ἀφορώντες ὡς ἐπὶ τύπον τὴν ἐκείνου ἐνάρετον καὶ χριστομίμητον διαγωγὴν, καὶ μηδέποτε ψυχθρανθῆναι μετ’ αὐτῶν ἢ κρισιολογεῖσθαι ἢ ἀγωγὴν τινὰ κινήσαι κατ’ αὐτῶν ἐπὶ ἰδιοποιήσει δῆθεν υποστατικῷ τινός χωραφίου ἢ μύλωνος, ἅτε μηδενός τινός πράγματος οὔτε ευρεθέντος, οὔτε ἀποδειχθέντος εἶναι ἴδιον κτῆμα τῆς αὐτῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Διὸ καὶ ἐγένετο τὸ παρόν ἀποδεικτικὸν γράμμα ἐπιβεβαιώσαι τῆς ἡμῶν ταπεινότητος, καὶ υπογραφαῖς των οσιωτάτων πατέρων τῆς ιερᾶς μονῆς τῆς Ὑπαπαντῆς κατασφαισθέν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν σφραγίδι μένεις εἰς μνήμην αἰδίων:

,αψπη’ [=1788] Μαρτίῳ κε. Ὁ Σταγών βεβαιοί.

Συμεὼν Ἱερομόναχος ἡγούμενος τῆς ιερᾶς μονῆς τῆς Ὑπαπαντῆς».

**Ο ΑΝΔΡΙΑΝΤΑΣ ΤΟΥ ΗΡΩΑ ΠΑΠΑ-ΒΛΑΧΑΒΑ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗΝ
Ι.Μ.ΥΠΑΠΑΝΤΗΣ:**

Η Ιερά Μονή του Αγίου Δημητρίου έχει μεγάλη ιστορική και εθνική σημασία, διότι την είχε καταστήσει στρατηγείο του ο εθνικός μας ήρωας παπα-Θύμιος Βλαχάβας κατά την επανάσταση που άρχισε το 1808 εναντίον των Τούρκων στην Καλαμπάκα. Τα στρατεύματα τότε των Τουρκαλβανών διά τηλεβόλου κατέστρεψαν την μόλις ανακαινισθείσα μονή. Στα 1809 ο ήρωας συνελήφθη από τον Αλή πασά και μαρτύρησε φρικτώς στα Ιωάννινα.

Σήμερα σώζονται ερείπια εκ των κτιρίων και ένας μόνο τοίχος είναι όρθιος στην ανατολική πλευρά. Παλαιά είχε ξύλινη ανεμόσκαλα, της οποίας το ύψος έφθανε τα σαράντα μέτρα.

Μεγαλεπήβολο ανδριάντα του εθνικού ήρωα παπα-Θύμιου Βλαχάβα έστησε η ιερά μονή Μεγάλου Μετεώρου κατά το έτος 1990 σε απέναντι της Υπαπαντής βραχώδες λημέρι, έργο του γλύπτη Ευθυμίου Καλαβρά. Στο βάθρο της προτομής

υπάρχει εντοιχισμένη μαρμάρινη πλάκα με το ακόλουθο επίγραμμα: «Θετταλίας
ήρωος Βλαχάβα Ευθυμίου / Ανδριάντ' αγλαόν έθηκεν ευγνωμόνως / Αθανάσιος
πατήρ Μεγάλου Μετεώρου / Και οι συν αυτώ αδελφοί ομοφρόνως / Εν ημέραις
κλειναίς Αρχιθύτου Αλεξίου. / Έργον χειρών Καλαβρά Ευθυμίου / Δημητρίου
μάρτυρος μονή τη Μετεώρων. / Μαΐου κζ' σωτηρίω έτει ,απή [=1990]»/

Ο Leon Heuzey στα 1858 αναφέρει το μονύδριο του Αγίου Δημητρίου ότι έλαβε
γνώση περί αυτού από την εντόπια προφορική παράδοση, και το αναφέρει μεταξύ
άλλων ένδεκα μετεωρίτικων μονυδρίων.

**Η Ιερά Μονή Αγίου Δημητρίου παραχωρήθηκε στη Μονή του Μεγάλου
Μετεώρου με την υπ' αριθ.18/22.11.1994 πράξη του Σεβασμιωτάτου
μητροπολίτη Σταγών και Μετεώρων, κ.Σεραφείμ.**

ΠΗΓΗ: AGIAMETEORAFRIENDS